

17.8.2017

1124/04.01.03/2017

Työ- ja elinkeinoministeriö

Asia: Lausunto kaupparekisterin kehittämistä koskevasta työryhmän muistioista

Maa- ja metsätalousministeriö ilmoittaa lausuntonaan, että Patentti- ja rekisterihallituksen (PRH) ylläpitämän kaupparekisterin kehittämistä pohtineen työryhmän muistiossa esitetyt ehdotukset ovat pääosin kannatettavia. Muistiossa esiin tuodut sähköisen asioinnin edut ovat ilmeisiä ja pääministeri Sipilän hallitusohjelman digitalisaatiota koskevien tavoitteiden mukaisia. Asiointi on yksinkertaisempaa ja vaivattomampaa, ja se ei ole riippuvaista sijainnista eikä ajankohdasta. Asiointi on turvallisempaa verrattuna paperimuotoiseen menettelyyn ilmoituksen tekijän tunnistamisen ja asiointivaltuuksien tarkistamisen kautta. Samalla ilmoitusmenettelyn keventäminen mahdollistuu. Sähköinen menettely on myös viranomaisen kannalta tehokkaampaa, kun tiedot voidaan hyödyntää sellaisenaan ja työvaiheita voidaan samalla automatisoida. Sähköinen asiointi toisi myös kustannussäästöjä ja nopeuttaisi menettelyjä.

Muistiossa mainitun ASREK-hankkeen näkökulmasta maa- ja metsätalousministeriö pitää erittäin keskeisenä, että jatkossa käyttöön tulevassa rekisterijärjestelmässä uuden yhtiön perustamista koskeva ilmoitus tulisi laadittavaksi sähköisesti ja tätä tarkoitusta varten suunnitellussa ja säännellyssä rakenteisessa muodossa.

Työryhmä ehdottaa siirtymistä kokonaan sähköiseen asiointiin. Ministeriön näkemyksen mukaan vain yhden vaihtoehdon tarjoaminen ei ole asiakasystävällinen lähestymistapa esimerkiksi yksityisten elinkeinonharjoittajien osalta. On otettava huomioon asiakkaiden vaihteleva tietotekninen osaamistaso, mikä näkyy esimerkiksi siten, että kaikilla yrityksillä ei ole edes omia verkkosivuja. Vaikka palvelut ovatkin verkossa käytettävissä, niin kaikilla ei ole käytössään toimivia internetyhteyksiä. Tämän vuoksi muidenkin vaihtoehtojen säilyttämistä tulee harkita ainakin yksityisten henkilöiden asioinnin osalta.

On tärkeää, että asiakas pystytään tunnistamaan ja että esimerkiksi henkilötunnukset ovat ajan tasalla. Henkilötunnusten osalta tulisi kuitenkin huolehtia erityisen tarkkaan siitä, että niitä ei voida käyttää väärin tarkoituksiin. Myös tiedon käyttäjät pitää pystyä tunnistamaan, jotta tiedetään, kuka tietoja hyödyntää.

Ministeriö pitää viranomaisten kannalta erityisen hyvänä sitä, että tiedot olisivat jatkossa viranomaisten saatavilla keskitetysti. Työryhmän muistiossa tuodaan esille kaksi toimintatapaa tietojen saannin suhteen. Ensimmäisen toimintatavan mukaan laajamittaisesti yritystietoja käyttävien viranomaisten olisi syytä jatkossa rakentaa sähköiset järjestelmänsä niin, että tiedot voitaisiin hakea PRH:sta sähköisen rajapinnan kautta. Tiedonvälityksessä viranomaisten välillä hyödynnettäisiin kansallista palveluväylää. Kaikille viranomaisille tietojärjestelmien mukauttaminen ei ole esimerkiksi pienistä asiointivolyymistä johtuen järkevä vaihtoehto. Toisenkin toimintatavan mukaan kaupparekisteriotteiden toimittamisesta voidaan luopua, sillä viranomainen voi hakea vastaavat tiedot sähköisestä tietopalvelusta (Virre). Kansalaisten ja yritystenkin osalta tietojen toimittaminen vain yhdelle viranomaistaholle olisi huomattava parannus nykyiseen.

Maa- ja metsätalousministeriön näkemyksen mukaan yritysten vero- ja hallinnollista taakkaa ei tule lisätä nykyisestä. Uudistus tulee toteuttaa siten, että säästöä syntyy nimenomaan sähköistämisen avulla rekisterinpitäjälle sekä sen asiakkaille.

Ministeriö kiinnittää huomiota työryhmän muistiossakin esiin tuotuun problematiikkaan rahoitusvaihtoehtojen osalta. Muistion mukaan tärkeää on kustannusten oikeudenmukainen jakautuminen, maksujärjestelmän ennakoitavuus ja selkeys sekä hallinnoinnin helppous. Ministeriö korostaa erityisesti muistiossa todettua maksujen suhteuttamista. Olisi oikeudenmukaista, että pienten yritysten, joilla ei ole tarvetta toistuviin ilmoituksiin, maksu on pienempi kuin esimerkiksi pörssiyritysten, joilla on tarvetta useiden vuosittaisten ilmoitusten tekoon. Muistion mukaan vuosimaksun mitoituksessa on mahdollista suhteuttaa maksun suuruus yritysmuodon tai yrityskoon mukaan. Mikäli vuosimaksuun siirrytään, niin esimerkiksi aloittavan yrityksen ilmoitus voisi olla maksuton, mikä voisi osaltaan kannustaa yrityksen perustamiseen.

Lopuksi maa- ja metsätalousministeriö kiinnittää huomiota muistion liitteen 2. lakiehdotuksen 23 ja 24 §:n sisältöön. Luonnoksen mukainen sanamuoto sulkee pois ne tahot, jotka eivät ole viranomaisia, mutta hoitavat julkisia hallintotehtäviä lain nojalla. Julkisten hallintotehtävien hoitaminen on useimmiten perusteltua rinnastaa viranomaistoimintaan. Tällainen tilanne on esimerkiksi silloin, kun on kyse julkisen vallan käytöstä tai muusta lakisääteisestä tehtävästä. Näille tahoille on varmistettava vastaava tietojen saanti kuin viranomaisille. Tällainen taho on esimerkiksi Suomen metsäkeskus. Säännökseen olisi tarpeen lisätä esimerkiksi hallintolain (434/2003) 2 §:n 3 momenttia vastaava maininta.

Kansliapäällikkö

Jaana Husu-Kallio

Neuvotteleva virkamies

Risto Hiltunen

